Për: Kryetarët e Komunave në Republikën e Kosovës

Nga: Koalicioni i OJQ-ve për Mbrojtjen e Fëmijëve – KOMF

Datë: 29 Prill 2026

Lënda: Propozime për mbrojtjen e fëmijëve, drejtuar Kryetarëve të Komunave

Të nderuar Kryetarë të Komunave,

Koalicioni i OJQ-ve për Mbrojtjen e Fëmijëve – KOMF, i cili përfaqëson 35 organizata joqeveritare, përmes këtij dokumenti adreson drejt kryetarëve të komunave çështjet prioritare për ndërhyrje në fushën e mbrojtjes së fëmijëve në nivel komunal.

Këto propozime janë në përputhje të plotë me kornizën ligjore në fuqi dhe obligimet ligjore të komunave që rrjedhin nga Ligji për Mbrojtjen e Fëmijës, Ligji për Vetëqeverisje Lokale, Ligji për Shërbime Sociale dhe Familjare, Ligji për Edukimin në Fëmijërinë e Hershme, Ligji për Arsimin Parauniversitar, Ligji për Shëndetësi si dhe Ligji për Financat e Pushtetit Lokal.

Mirëqenia dhe shërbimet sociale

- Komunat të rrisin buxhetin për mbështetjen e shërbimeve sociale për fëmijët e cenueshëm të ofruara nga sektori joqeveritar. Që nga dhjetori i vitit 2023, për pjesën më të madhe të ofruesve të shërbimeve sociale kanë përfunduar programet e mbështetura nga donatorët ndërkombëtarë. Situata është rënduar edhe më shumë në vitin 2025, me vendimin e Shteteve të Bashkuara të Amerikës për tërheqjen e ndihmës ndërkombëtare për shumë shtete në botë, përfshirë edhe Kosovën.[1] Komunat, bazuar në kompetencat që u garanton Ligji për Vetëqeverisje Lokale, të rrisin buxhetin për shërbime sociale.
- Komunat të rrisin numrin e zyrtarëve për shërbime sociale në kuadër të Qendrave për Punë Sociale, sidomos të atyre me profil të "punëtorit social" dhe "psikologut", për të përballuar ngarkesën e lëndëve si dhe për të mundësuar funksionimin e Organit të Kujdestarisë në përputhje me kërkesat e përcaktuara në Ligjin për Shërbime Sociale dhe Familjare. Ky organ, sipas ligjit, duhet të përbëhet nga pesë profile profesionale të domosdoshme: punëtor social, psikolog, jurist, pedagog dhe sociolog. Qendrat për Punë Sociale vazhdojnë të jenë të mbingarkuara me reagim në raste emergjente – aktualisht, një zyrtar nga QPS në komunat e mëdha ka rreth 350 lëndë aktive në vit. Organi i Kujdestarisë në shumicën e komunave nuk është i kompletuar me profesionistë dhe nuk është funksional.[2]
- Komunat të krijojnë kushte të përshtatshme pune për Qendrat për Punë Sociale, duke siguruar hapësirat dhe pajisjet e nevojshme, si dhe qasje për fëmijët me aftësi të kufizuara në objektet e QPS-ve. Mbi 50% e Qendrave për Punë Sociale kanë qasje të vështirësuar ose të pamundur për fëmijët me aftësi të kufizuara. Vetëm 28% e tyre kanë kushte infrastrukturore relativisht të mira, ndërsa pjesa tjetër ofrojnë shërbime në hapësira të papërshtatshme fizike.[3]
- Komunat të fuqizojnë programet dhe shërbimet parandaluese për mbrojtjen e fëmijëve, prindërimin e mirë dhe fuqizimin e familjeve. Komunat të themelojnë Këshillimoret Familjare ashtu sikurse parashihet në Ligjin për Shërbime Sociale dhe Familjare, për ofrimin e shërbimeve psiko-sociale për familjet, me fokus të veçantë në fuqizimin e marrëdhënieve familjare dhe mbrojtjen e fëmijëve.

[1] Të dhënat nga organizatat anëtare të KOMF ofruese të shërbimeve social edhe familjare, 2025
[2] Analiza për Qendrat për Punë Sociale, KOMF dhe Ministria e Drejtësisë, 2024
[3] Analiza për Qendrat për Punë Sociale, KOMF dhe Ministria e Drejtësisë, 2024

Koalicioni i OJQ-ve për Mbrojtjen e Fëmijëve
Coalition of NGOs for Child Protection
Koalicija NVO-ja za Zaštitu Dece

Str: Sejdi Kryeziu
BL. 4 K.4 No. 14
10000 Prishtina, Kosova

info@komfkosova.org
www.komfkosova.org
038 220 287

Shëndeti

- Komunat të rrisin burimet për intensifikimin e programit të vizitave shëndetësore në shtëpi, për të mundësuar vaksinimin në shtëpi, mbështetjen e praktikave të gjidhënies, të ushqyerit e shëndetshëm si dhe identifikimin e problemeve shëndetësore tek fëmijët. Me theks të veçantë, kjo rritje e kapaciteteve të synoj arritjen e sa më shumë grave shtatzëna në dy vizitat e para të planifikuara, në kuadër të shtatë vizitave gjithsej të programit të vizitave shtëpiake. Në këto vizita, gjatë tremujorit të fundit të shtatzënisë t'i jepet rëndësi informimit të grave mbi praktikat e mira të ushqyerjes me gji. Në Kosovë, vetëm 32% e të porsalindurve ushqehen me gji brenda orës së parë pas lindjes, ndërsa të ushqyerit vetëm me gji është prevalent vetëm për 29% të fëmijëve nën moshën 6 muajsh.[4] Si pasojë e Covid – 19, është regjistruar rënie e shkallës së imunizimit të rregullt në nivel global. Kjo rënie është evidentuar edhe në Kosovë dhe raportohet që ende Kosova nuk është në shkallën e mbulueshmërisë me vaksina të rregullta në nivelin para Covid -19.[5]
- Komunat të ndajnë buxhetin për sigurimin e burimeve njerëzore brenda sistemit parësor shëndetësor për realizimin e kontrollove sistematike në kopshte dhe shkolla që do të mbulojë çdo fëmijë pas moshës trevjeçare. Këto kontrolla sistematike të synojnë të identifikojnë në mënyrë të hershme rreziqet zhvillimore te fëmijët, si kequshqyerja, gjetjet antropometrike (peshë dhe gjatësi), shenjat e anemisë, nivelin e interaktivitetit, shëndetin oral, skriningun zhvillimor, shikimin dhe dëgjimin, dhe zhvillimin e të folurit. Zbatimi i kontrollove do të mundësonte ndërhyrje të hershme dhe mbështetje adekuate për fëmijët dhe familjet e tyre.
- Komunat të sigurojnë ushqyerjen e shëndetshme të fëmijëve në institucionet parashkollore, sipas Udhëzuesit Administrativ 02/2022 për planifikimin e ushqyerjes në institucionet parashkollore në Republikën e Kosovës. Ushqyerja e shëndetshme në fëmijëri është thelbësore për rritjen dhe zhvillimin e duhur fizik, mendor dhe emocional të fëmijëve, si dhe për krijimin e shprehive për një jetë të shëndetshme.
- Komunat duhet të ndajnë buxhet për të siguruar mjedis të sigurt dhe të shëndetshëm për fëmijët, përmes monitorimit të ndotjes së ajrit, krijimit të rrugëve të sigurta dhe zhvillimit të hapësirave të gjelbra pranë shkollave dhe në lagje.

Edukimi i hershëm dhe arsimi

- Komunat të planifikojnë buxhet për themelimin e institucioneve parashkollore dhe të rrisin përfshirjen e fëmijëve në nivelin parashkollor. Komunat të sigurojnë vende në institucione parashkollore për fëmijët e cenueshëm dhe me aftësi të kufizuara. Vetëm 15% e fëmijëve të moshës 3–4 vjeç marrin pjesë në programe të edukimit të hershëm.[6] Fëmijët që vijnë nga grupet e margjinalizuara edhe pse janë të liruar nga pagesa, shumë shpesh nuk përfshihen për shkak të kufizimit të numrit të fëmijëve.[7]
- Komunat të investojnë në rritjen e gjithëpërfshirjes në arsim përmes: themelimit apo funksionalizimit të komisioneve vlerësuese për fëmijët me aftësi të kufizuara; rritjes së numrit të mësuesve mbështetës, asistentëve mbështetës për fëmijët me aftësi të kufizuar ashtu sikurse është i paraparë në legjislacion; largimit të barrierave fizike për të siguruar qasjen për fëmijët me aftësi të kufizuara në shkolla; trajnimit adekuat të mësimdhënësve për metodat e mësimdhënies gjithëpërfshirëse; institucionalizimit të programeve/qendrave mësimore të cilat ofrojnë përkrahje në mësimnxënie. Nga 1,044 institucione arsimore, vetëm 609 prej tyre ofrojnë qasje për fëmijët me aftësi të kufizuara.[8] Numri aktual i asistentëve mbështetës mbetet ende i pamjaftueshëm për të përballuar kërkesat në rritje. Shumë prindër detyrohen të sigurojnë asistentët mbështetës me të hyrat familjare, duke rënduar gjendjen ekonomike të familjes.[9]
- Komunat të investojnë në krijimin e shkollave mike për fëmijë përmes: ofrimit të mjediseve miqësore, të shëndetshme e të sigurta, ku nxënësit gjejnë mbështetje nga mësimdhënësit dhe kanë pjesëmarrje aktive; zbatimit të Protokollit për Parandalimin dhe Referimin e Dhunës në Institucionet e Arsimit Parauniversitar; zbatimit të Politikës për Mbrojtjen e Fëmijëve në institucionet arsimore, si

[4] Raporti MICS i Agjencisë së Statistikave të Kosovës dhe UNICEF, 2020
[5] Të dhënat nga Instituti Kombëtar i Shëndetësisë Publike
[6] Raporti MICS i Agjencisë së Statistikave të Kosovës dhe UNICEF, 2020
[7] Karta e Vlerësimit KOMF, 2024
[8] Të dhënat nga Ministria e Arsimit, Shkencës, Tekonoligjisë dhe Inovacionit, 2024
[9] Karta e Vlerësimit KOMF, 2024

mjet kyç për të siguruar ambient të sigurt dhe mbrojtës për fëmijët; integrimit të aktiviteteve sportive dhe rekreative në shkolla, për përmirësimin e shëndetit fizik dhe mendor të fëmijëve dhe rritjen e gjithëpërfshirjes.

- Komunat të ndajnë buxhet për pajisjen e shkollave me mjete dhe materiale mësimore si dhe me teknologji digjitale, në mënyrë që të sigurohet mbështetja e mësimdhënies dhe të nxënit efektiv. Shumica e shkollave në Kosovë nuk posedojnë teknologji digjitale për mbështetjen e mësimdhënies.

Zbatimi i këtyre propozimeve do të ndikojë drejtpërdrejt në përmirësimin e qasjes së fëmijëve në shërbime cilësore sociale, arsimore dhe shëndetësore, si dhe në fuqizimin e sistemit të mbrojtjes së fëmijëve në nivel komunal.

Me respekt,

Koalicioni i OJQ-ve për Mbrojtjen e Fëmijëve - KOMF

Adresa: Rr. Sejdi Kryeziu, HY.1 K.4 No. 14
10000 Prishtinë, Kosovë

Tel: + 383 (0) 38 220 287
E-mail: info@komfkosova.org
Web: www.komkosova.org